

De edele handboogsport, vroeger erg populair in Weert

door P.F. Hermans

Het boogschieten is al een oude volkssport en een overblijfsel uit vroegere tijden toen boog en pijl als wapen bij de jacht werden gebruikt.

Uit oude rotstekeningen in de Spaanse Levante is te zien dat pijl en boog al in de prehistorie bekend waren¹.

Enkele schilderijen, gevonden op de rotsen van Levante.

Tot verdediging van eigen haard en land vormden zich later plaatselijke schutterijen, die gewapend waren met pijl en boog.

Na de komst van vuurwapens die de pijl en boog hadden verdrongen, bleef het boogschieten als spel gehandhaafd.

De eerste schuttersgilden dateren al uit de 14de eeuw. In Amerika kwam deze sport tot leven onder invloed van de strijdende Indianen.

Het boogschieten was altijd, vooral in Zuid-Nederland en België, erg populair en ook in Weert behoorde deze sport tot de oudste die hier in verenigingsverband werden beoefend.

Met als doelstelling "Door het beoefenen van de edelen handboogsport een band van vriendschap en welwillendheid onder haar leden te leggen" zagen de handboogverenigingen het lidmaatschap als een combinatie van sport en sociaal contact.

Tegenwoordig loopt de belangstelling wat terug voor deze sport omdat er praktisch geen aanwas is van de jeugd.

Materiaal

De middeleeuwse boog was gemaakt van taxushout en daardoor erg gevoelig voor temperatuur en vocht. Daarna bestonden de bogen uit op elkaar geplakte latten van Turks eikehout of letterhout, afkomstig uit het Belgische Hannut.

Om deze bogen te spannen was een kracht nodig van 7 tot 16 kilo. De houten bogen en ook de pijlen werden in Weert vroeger gemaakt door Lewieke Teunissen.

De spankracht bij houten bogen neemt af, naarmate men de boog langer gespannen houdt, vandaar het spreekwoord: "De boog kan niet altijd gespannen zijn."

Tegenwoordig schiet men met duurzame driedelige bogen. Het zware metalen middenstuk met handgreep, stabilisatoren, vizier en oplegpunt van de pijl heeft een grote massa waardoor trillingen van de beide boogarmen niet op het middenstuk worden overgebracht. De twee boogarmen zijn samengesteld uit vele, met glasvezels versterkte lagen kunsthar. De pezen zijn van synthetisch, niet rekkend materiaal. Het doel bestaat uit een schijf die in 10 zones is verdeeld door concentrische cirkels. De binnenste cirkel is de roos.

Het schieten is geen goedkope sport want zo'n boog kost rond de f 1000,- terwijl de kampioenen over nog duurdere exemplaren beschikken. Iedere schutter dient verder nog over minimaal drie pijlen te beschikken die ieder zo'n f 20,- à f 25,- kosten.

In Weert wordt alleen geschoten op de korte afstand van 25 meter, maar vroeger bestonden hier ook banen van 28 meter.

Sinds de Olympische Spelen van 1972 in München is boogschieten ook een Olympisch nummer. De dames schieten tijdens de Olympiade over afstanden van 30, 50, 60 en 70 meter, terwijl de heren over afstanden van 30, 50, 70 en 90 meter schieten.

Het schieten op de korte afstand, zoals dat alleen in het zuiden van ons land wordt beoefend, geschiedt alleen in clubverband en tegenwoordig alleen nog op binnenbanen.

Tegenwoordig gebruikt men duurzame bogen zoals hier Pierre v. Velzen van de Batavieren/Treffers.

Ook dames beoefenen thans de handboogsport zoals hier bij de Batavieren/Treffers mej. Jacq. v.d. Pluym.

De organisatie

In Nederland is momenteel de organisatie van de handboogsport in handen van de Nederlandse Handboog Bond die 5 maart 1922 werd opgericht. P. van Heel uit Weert heeft zitting in het bestuur.

In Nederland heeft men 18 districten, waarvan 5 in Limburg. Weert behoort tot district 13. Verder bestaat er nog een niet erkende bond "Gezellig Samenzijn".

In de vorige eeuw hadden we in Weert de Stedelijke Bond van Handboogschutters, die op 22 mei 1898 op de doelen van Soranus het eerste concours organiseerde. Uit de Stedelijke Bond van Handboogschutters ontstond in 1926 de kantonale Bond

van Handboogschutterijen met Jos Joosten als voorzitter, die opgevolgd werd door Fr. Coenen.

In 1940 hebben alle bestaande bonden besloten toe te treden tot de Nederlandse Handboog Bond.

Had men in 1970 in Nederland 226 bij de Bond aangesloten verenigingen met in totaal zo'n 4500 aangesloten leden, momenteel zijn er dat ongeveer 260 met ruim 7000 leden. Niet iedereen is bij de Bond aangesloten.

In het kader van de FITA worden Europese en wereldkampioenschappen georganiseerd.

Een bekende figuur uit Midden-Limburg was Thei Hendrickx uit Boekoel, die liefst 10 maal landskampioen werd en op 69-jarige leeftijd in 1970 is overleden. Een andere bekende figuur uit de handboogsport was oud-onderwijzer J. Bogie uit Tungelroy, die meer dan 25 jaar secretaris was van de Nederlandse Handboog Bond en erelid werd van deze Bond.

In 1972 was Wilhelmina uit Ospel het sterkste korps uit het hele district en nam toen als enige deel aan het nationaal korps-kampioenschap.

In Weert werd drie maal de interland Nederland-België georganiseerd.

De eerste keer door de kantonale Bond die 10 jaar bestond, op 19 juli 1936 op de Markt. Na de tweede wereldoorlog werd deze interland nog eens gehouden op de Cour van het Bisschoppelijk College en in 1963 organiseerden de Treffers voor de derde keer Nederland-België.

In tegenstelling tot het begin van deze eeuw, beschikt Weert thans nog maar over drie verenigingen: Vrede en Vermaak op de Biest, Batavieren/Treffers op Groenewoud en Ontspanning in Tungelroy.

De Batavieren/Treffers moeten hun huidige clublokaal "De Schaapskooi" verlaten i.v.m. woningbouw en zullen moeten uitzien naar een andere lokaliteit.

Oude tradities

"D'n Doel" zoals in Weert de handboogschutterijen kortweg worden genoemd, kende in de vorige eeuw en in het begin van deze eeuw in Weert een grote bloei, die wel nooit meer zal terugkomen. D'n Doel kende vele tradities.

Zo was er op Verloren Maandag, dit was de eerste maandag na Driekoningen, de jaarvergadering. Op die dag werd er toen namelijk niet gewerkt. Verder waren er de jaarlijkse teeravonden (potverteren), waar meestal varkenspootjes in tomatensaus werden gegeten of kalfskop en ook wel springstuk. Daarbij hoorde natuurlijk ook een "ênkerke" bier. Deze avonden vonden meestal plaats op of in de buurt van 20 januari, het feest van St. Sebastianus, de patroonheilige van de boogschutters.

Het seizoen werd toen nog geopend op Tweede Paasdag en gesloten met "Gaoskêremes", de tegenwoordige stadskermis.

Dit kwam doordat er in die tijd alleen in de open lucht werd geschoten. De tegenwoordige binnenbanen kunnen onder alle weersgesteldheden worden gebruikt om te schieten.

Bij de paters op de Biest was er een H. Mis voor de overledenen van de vereniging op de zondag in het oktaaf van St. Sebastianus. De leden waren verplicht, deze H. Mis bij te wonen.

Het jaarlijkse koningschieten was één van de hoogtepunten van de clubwedstrijden en vond plaats op 29 juni (St. Petrus en Paulus). Was men drie jaar achter elkaar koning, dan kreeg men de eretitel "keizer". Vroegere keizers waren o.a. Coen Holten, L. Niens, H. Scheffers, A. van Mierlo en Sjraar Persoon. Coen is al meer dan 50 jaar schutter.

Bij vroegere handboogconcouren trokken de deelnemende verenigingen vanaf het verzamelpunt, meestal het Concertgebouw in de Stationsstraat, met de boog in de hand naar het Casino op Hushoven, toen het centrum van cultuur en ontspanning in Weert. Het gezelschap werd dan voorafgegaan door de Stedelijke Harmonie. Tijdens de wedstrijden concerteerde de harmonie.

Op de gewone clubbijeenkomsten werd er meestal geschoten door twee groepen. D'n Doel bestond uit twee houten kasten, gevuld met geperst stro, waarop met stro gevlochten matten met blazoenen (schietschijven) waren vastgepind.

Op de ruitvormige blazoenen waren concentrische cirkels aangebracht waarbinnen een verdeling in cijfers van 1 t/m 4, de zwarte roos 5 en de witte roos 6 punten. Meestal werd er in groepen van 4 geschoten. De doeljongen liet iedere deelnemer een nummer trekken uit de "hulmang". Dit was een tenen mand met smalle hals. Hier kon men met één hand door om een nummer uit de mand te pakken. De hoogste en de laagste nummers waren dan bij elkaar. De groep die het eerst 8 punten schoot, was winnaar. Het schieten van een zwarte roos werd gehonoreerd met 1 cent, die iedere schutter diende te betalen. De witte roos bracht 2 cent op.

Interessant zijn de reglementen die vroeger door de Weerter handboogschutterijen werden gehanteerd. Zo lezen we in het oudste reglement van de Batavieren³ o.a. de volgende artikelen, die ons een indruk geven van de gebruiken in die tijd.

- art. 25: Het is verboden bloemen te plukken of te wateren op een andere dan de daarvoor aangewezen plaats op een boete van vijf cents.
- art. 33: Wanneer het zestal op een concours den eerste prijs behaalt, mag hetzelfde aldaar zes gulden en bij het behalen van den tweeden prijs, steeds drie gulden van het gezelschap verteeren.
- art. 36: Vloeken, onzedelijke gesprekken of persoonlijke beledigingen zijn bij het gezelschap verboden op eene boete van vijf en twintig cents.
- art. 37: Vechtpartijen zijn streng verboden en zal indien dezelve plaats mogten vinden aan de vechtenden door de Directie voor dien dag het gezelschap worden verboden en de twistenden elk eene boete vervallen van 50 cents.
- art. 39: Telkenjare wordt bij de opening van het St. Sebastiaanfeest eene H. Mis gelezen voor de overledene leden bij de Eerw. Paters Franciscanen. Ieder lid is verplicht deze H. Mis bij te wonen op eene boete van 25 cents. Redenen tot vrijstelling hiervan bestaan niet behoudens hooge uitzonderingen goed te keuren door het bestuur.
- art. 41: Indien een lid van het gezelschap of diens echtgenoot komt te overlijden, zal elk lid verplicht zijn de begrafenis bij te wonen en bij den lijkstoet tegenwoordig moeten zijn van het sterfhuis naar de kerk en van de kerk naar het kerkhof, op een boete van 25 cents.

Overzicht oude en nog bestaande handboogschutterijen

Confrerie Concordia⁴

In het reglement van de oudste vereniging van Weert lezen we:

"Opgereg't den 28 januarius zegge den 28 july 1793 onder bescherming van den glorieuzen en vroomen martelaer Den H. Sebastianus."

De vereniging werd opgericht op Altweert bij de heer Nijens Ties nabij de kapel, waar later landbouwer M. Camp woonde.

Niet zo lang daarna werden de doelen verplaatst naar Hushoven en op 19 januari 1804 werd besloten "den doel voortaan in te rigten ten huizen van Joannes Simons" op de Biest, waar hij tot 1903 is gebleven. Daarna was de vereniging tot 1905 gehuisvest aan het Bassin bij de wed. Geene. Vanaf 1905 was het gezelschap vele jaren rustend.

In oktober 1922 werd op een vergadering van de leden van handboogschutterij de Rogstèkers (ontstaan door samensmelting van Soranus en Rogstèkers) besloten zich te scharen onder het vaandel van Concordia en de bezittingen en schulden van dit rustend gezelschap over te nemen. Zij vestigden zich bij Piet Teunissen-Verhees in de Beekstraat. In 1932 kwam een einde aan het bestaan van Concordia.

De boerderij van H. Camp (Niëns Ties) waar Concordia in 1793 werd opgericht.

Interessant uit de geschiedenis van Concordia is zeker de grote doelenwedstrijd, die op 25 augustus 1845 werd uitgeschreven door de Unie uit 's-Hertogenbosch. Concordia behaalde daar de eerste prijs, die bestond uit een gedreven gouden medaille. Het winnend zestal voer toen per schuit (de Spekpan⁵ bestond toen nog niet) terug naar Weert en werd ter hoogte van Caelen aan de Weerter grens afgehaald door burgemeester, schepenen, gemeenteraad, Stedelijke Harmonie en vele inwoners. Toen de vereniging in 1902 groot feest vierde ter gelegenheid van het 60-jarig lidmaatschap van Jacobus Hoeben, werd dit feit in het daarbij gezongen feestlied nog eens aangehaald:⁶

Achttienhonderd vijf en veertig
 Trok Koob Hoeben naar den Bosch
 Met zijn vrienden, strijdensvaardig
 Schoot hij duchtig er op los
 Juichend klinkt ons aller zang
 Leef nog lang...

Op deze foto uit 1926, die genomen is op de banen van café Piet Teunissen in de Beekstraat, ziet u v.l.n.r. Claas Smulders (koning), Sjraar persoon (keizer) en Piet Meulen (koning).

In 1893 werd ter gelegenheid van het 100-jarig bestaan⁷ een groot feest georganiseerd met een groot concours, een optocht, concert en zelfs vuurwerk.

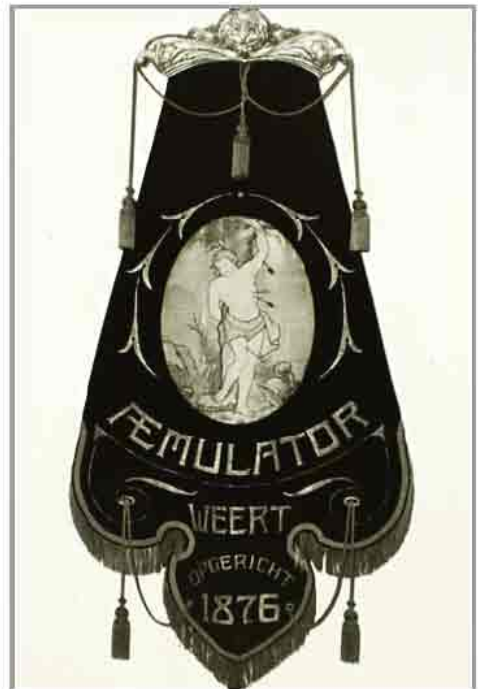
Hier nog een greep uit het oude reglement van Concordia:⁴

art. I Op den 20 januarius, zijnde de feestdag van den H. Sebastianus, patroon onser gilde, zal jaarlycks eene misse gedaan worden de welke door het corpus zal worden betaalt, te weten 4 guldens tot behoudnisse van alle ongelukken: den oudsten Capiteyn zal gehouden zijn, aan ieder die op behoorlycken tyd hiervan advertentie te laeten doen, die dezelve niet bij en woont, zal betaelen 5 stuyvers uytgenomen die ziek ofte uyt de stad zouden zijn.

art. III Men zal alle Zon en Heiligen daegen te weten van Paeschen tot Allerheyligen zig exserceeren alle leden worden versogt zig ter behoorlycken tyd te vervoegen.

Aemulator werd opgericht in 1876 in de Langstraat in het huis waar vroeger dokter Tieselinck heeft gewoond. Van hieruit kwam de doel terecht bij J. Hoovers en de laatste standplaatsen waren Schoenmakers en M. Stijnen op Hushoven.

Het vaandel van Aemulator nog aanwezig in het gemeentemuseum.

Aemulator

Op de foto uit ca. 1900 zittend op stoelen v.l.n.r.: Piet Meulen, Klaas Smulders (met de meeste medailles), Piet Clercx, Pierke Vullers, boven v.l.n.r. Jan Smulders, M. Gruythuysen, Jac Hoovers, Jean Gruythuysen (keizer), M. Stultiens, Vic. Stenmans, W. Peeters, Jos Gruythuysen, Janus Saes, J. Schoenmakers, W. Adriaens, Willem Peters, A. Lenders, Schoenmakers, H. Verharen en onbekende. Doelknecht (met hulmang) is Woutje Schoenmakers.

De Rogstèkers

Op de foto uit 1928 zien we boven v.l.n.r.: H. Linskens, Jan Grein, Hub Malland, Ant. Lenders (penningmeester), Math. Rutten (voorzitter), G. Steegmans, Jos Weekers (secretaris), Math Engelen, A. Gemmeke, Jos Malland. Beneden v.l.n.r. Ant. Stals, doelknecht Jaak van Dooren, George Gofers.

De foto is gemaakt bij Dien Malland in de Langstraat.

De Rogstèkers, die opgericht zijn in 1904, waren gevestigd bij M. Weegels aan de Maaspoort en kwamen later terecht bij H. Malland (café de Sport) in de Langstraat. In 1922 is de vereniging gefuseerd met Soranus en Concordia.

"Vlijt en Oefening" en "Societeit d'allee verte de Weert" waren beide verenigingen die in het midden van de vorige eeuw in Weert bestonden, wat we kunnen lezen in oude archiefstukken van Concordia.

St. Joseph, bijgenaamd "d'n doel van de Wal", werd in 1879 opgericht bij het St. Josephsgebouw op de Wal (thans Wilhelminasingel ter hoogte van het Patronaatsplein). President was toen C. van der Heyden.

Op de foto ziet U op de achtergrond links de St. Josephskapel en rechts het patronaat.

Op de foto, die waarschijnlijk is gemaakt tijdens de viering van het 50-jarig bestaansfeest in 1929, ziet u v.l.n.r. op de onderste rij: P. Nies, Van Dijk, J. Munnecom, Hub van de Broek (voorzitter), Sjang Tillemans, Jaak van Lierop en Jaak Verlaak. Op de middelste rij: Hub Theunissen, Math van de Broek, W. Stultiens, B. Teunissen, G. Kneepkens, J. Premen, F. Hendrix, Van Beerendonck en P. Paulissen. Op de bovenste rij: G. Tindemans, G. Leenen en H. Stultiens.

De Batavieren werden opgericht op 26 juli 1873 in café Heymans tegenover het kasteel op de Biest. Daarna waren zij nog gehuisvest bij H. Joosten en J. Teunissen tegenover het klooster aan de Vogelssteeg (Kloosterstraat). Dit café had ook een beugelbaan en een "jènsbaenke"⁸.

Ter gelegenheid van hun 25-jarig bestaansfeest organiseerden zij op 14 en 15 augustus 1898 een internationaal tournooi.

Op 12 mei 1973 werd het 100-jarig bestaan gevierd met een receptie. De vereniging werd toen koninklijk erkend.

Op 25 februari 1981 fuseerden de Batavieren met de Treffers; de naam werd toen gewijzigd in Batavieren/Treffers.

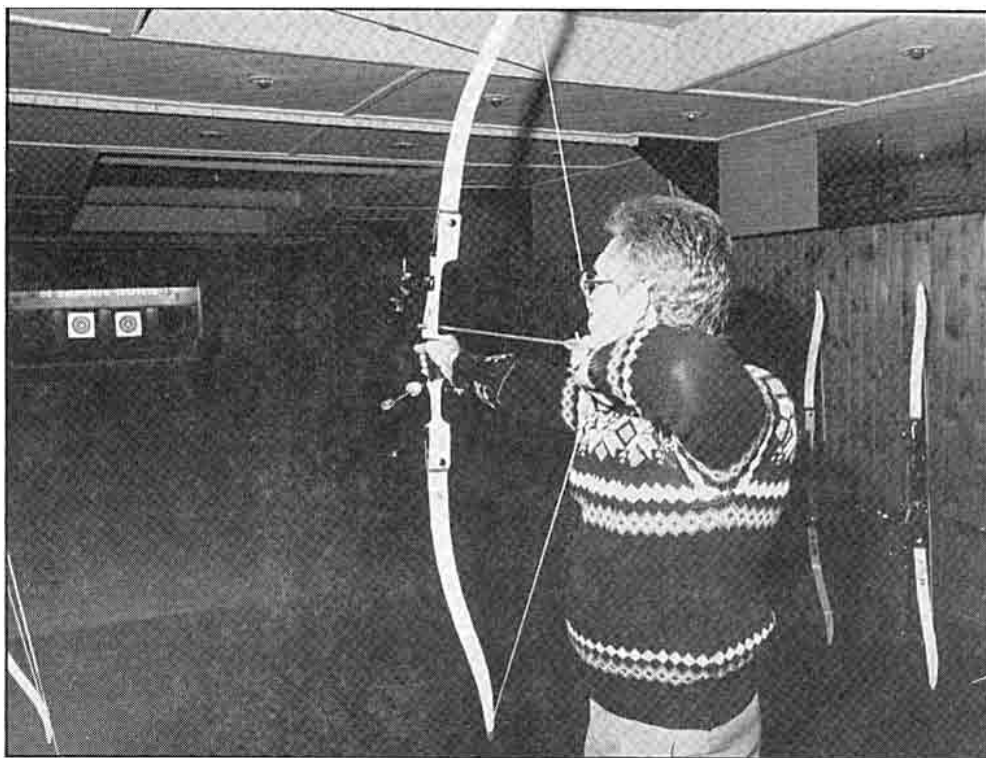
Als verenigingslokaal koos men hotel Verstraeten aan de Maaspoort.

Momenteel beschikt men over een binnenbaan in de Schaapskooi op het Groenewoud. Voorzitter en tevens oudste lid is Jan Caris.

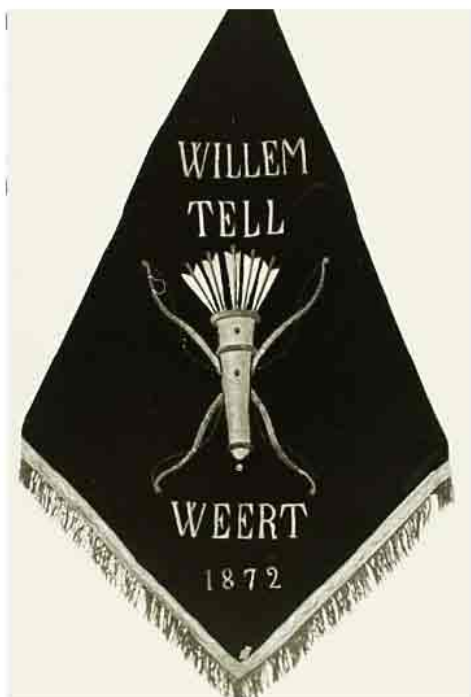
Begin 1988 zal een nieuwe eigen schietbaan in de Graswinkel in gebruik worden genomen. Deze accommodatie heeft een clubhuis en een verrijdbare baan met 12 doelen die ook door gehandicapten te gebruiken is.

Op de foto uit 1953 zien we beneden v.l.n.r.: H. Joosten, Tinus Nies, Gerard Brankaert, Louis Neyens, Jan Driessens, Coen Holten, Pietje v.d. Sande en W. Gijsen. Op de tweede rij v.l.n.r.: J. Wegberg, L. van Andel, J. Hermans, W. Teunissen, Tinuske Kollee, Pierre Gijsen, Bert Stals, J. Kwasters en Fr. Hendrix. Derde rij v.l.n.r.: Pierre Stokbroeks, F. Clauwers, J. Donkers, Louis Bergmans, Fr. Heymans, B. van Gansewinkel, H. Nies, L. Teunissen en Adr. van Mierlo. Boven v.l.n.r.: L. van Mierlo, Twan Stribos, Fr. Bergmans, Jan Stribos, Mies Stokbroeks en F. Heymans.

D'n doel van de Batavieren/Treffers in de Schaapskooi. Op de foto: Wiel Stultiens.

Willem Tell

Het vaandel van Willem Tell dat nog aanwezig is in het gemeentemuseum.

Willem Tell was gevestigd bij Verschuren op Hushoven (later Vaessen) en is in 1863 opgericht. Achter de woning lag in vroegere jaren het bekende Casino. Willem Tell verhuisde later naar de Penitentenstraat bij doelhouder Ramaekers. Bij gelegenheid van hun 40-jarig bestaan organiseerden zij op 21 juni 1903 een groot internationaal concours. In het Concertgebouw werden 's morgens om 11 uur de zusterverenigingen ontvangen door Constant Janssens, de erevoorzitter van Willem Tell. In hun midden was de koning der boogschutters, de veteraan Jac Hoeben aanwezig. Van het concertgebouw ging men daarna in een plechtige optocht naar het feestterrein.

Diana werd in 1879 opgericht aan de Wilhelminasingel en verhuisde later naar de Dries bij H. v.d. Bosch (Gonnebertje).

Bij de aanleg van de spoorlijn Weert-Eindhoven werd het verenigingslokaal verplaatst naar J. Teeuwen in de Stationsstraat en is vandaar uiteindelijk terecht gekomen bij Th. Houben in de Stegelstraat (thans Julianalaan). In 1929 werd het gouden jubileum gevierd met een groot internationaal concours.

In 1954 is ter gelegenheid van het 75-jarig bestaan een groot schuttersconcourse georganiseerd.

Op de foto bovenste rij v.l.n.r.: Maria Theeuwen, Toon Heymans, Leentje Theeuwen, Pierre Theeuwen, Pierre Seevens, Baer Kneepkens (van de Wachter), Sjang van de Bosch (Gonnebertje), Frans Meeuwis, Sjeff Meeuwis, Pierre Teeuwen. Onderste rij v.l.n.r.: Sjaar Linsen, Dorus Houben, Piet van Lierop, Piet Haenen, Louis Saelmans, Jan Theeuwen, Sjang Theeuwen, Baer van Brussel, Betje Theeuwen. Zittend v.l.n.r.: Giel Hermans, Doeërus van de Bosch, Sjang Houben, Janus van Brussel. Liggend v.l.n.r.: Frans Houben en ... Theeuwen.

De Vriendschap werd in 1893 opgericht bij H. Gielis op de Wal en werd later gehuisvest bij M. v.d. Kerkhof in de Molenstraat. Na diens overlijden verhuisde de vereniging naar Verstraeten aan de Maaspoort. Voorzitter was Fr. Stienen en beschermheer Fr. v.d. Velden (de vader van Jo). De verenigingen kregen vroeger geen subsidie en waren op beschermheren aangewezen, die de vereniging financieel steunden.

Op 21 juni 1918 werd het 25-jarig bestaan gevierd met een groot concours. In 1933 vierden zij hun 40-jarig bestaansfeest met een groots opgezet internationaal handboogtreffen.

De Treffers zijn 20 september 1934 opgericht met als eerste doelhouder Janssen (thans Vleeshouwers) aan de Kerkstraat op Keent.

Zij waren het beste geoutilleerd, dank zij de voortreffelijke binnenbaan. Zij organiseerden op 28-7-1963 de interland Nederland-België, die gewonnen werd door het Nederlandse twaalfstal.

In 1974 werd ter gelegenheid van het 40-jarig bestaan een groot internationaal concours georganiseerd.

Op de foto, die in 1959 is gemaakt, ziet u 4 zilveren jubilarissen van de Treffers. V.l.n.r.: L. Derckx, Th. van Dooren, H. Janssen en Harrie Thijssen.

Cupido was gevestigd in de tuin van Van der Kerkhof (Sprènkske) op de Biest. Later verhuisde de vereniging naar Van der Feesten.

J. v.d. Kerkhof was de oprichter en tevens dirigent van Fanfare St. Franciscus.

Jean van Weert is opgericht in het midden van de vorige eeuw en was gevestigd bij J.M. Geelen (de Platte) op de Biest. De vereniging heeft bestaan tot ca. 1900.

Soranus was gevestigd bij de heer Teunissen in de Molenstraat. In 1922 is de vereniging gefuseerd met de Rogstèkers.

Vrede en vermaak werd opgericht bij café E. Knapen (Knapes Maan) op de Biest, vóór de Biesterbrug aan de linkerkant van de stad uit gezien het vijfde huis (later Winters). Thans is de doel gevestigd op de hoek Biest-Doolhofstraat. Vroeger kreeg men als vereniging geen subsidie zoals tegenwoordig en was men aangewezen op beschermheren, die de vereniging financieel steunden. Ook Vrede en Vermaak moest zo een beschermheer hebben en stelde meester Jongen (onderwijzer op Leuken) als kandidaat voor op de ledenvergadering. De leden hadden echter onder elkaar afgesproken om tegen te stemmen, wat ook gebeurde. Hij kreeg bij de stemming geen enkele stem, waarover hij zich kwaad maakte en ondanks excuses van de vereniging deze erefunctie niet aanvaardde⁹.

Buitenlust in Tungelroy is al in 1855 opgericht en was gevestigd in café Buitenlust (thans de Klak).

Ontspanning in Tungelroy werd in 1938 opgericht door H. Bogie, H. Neynens en J. Ghysen en gevestigd in het toenmalige café Veuskens.

Tijdens de oorlog ging café Veuskens (en de doelen) in vlammen op en werd een nieuw onderkomen gevonden bij café Tilmans vlakbij de kerk (nu café de Klak). In 1977 zijn de doelen drastisch vernieuwd en zodanig ingericht dat ze ook 's winters kunnen worden gebruikt. Zij krijgen in 1988 een nieuwe accommodatie.

Strijd en Vermaak¹⁰. Via een briefje op het aanplakbord bij de school in Swartbroek werd 19 juni 1949 een oproep gedaan voor de oprichting van een handboogvereniging. De zondag erna, op 26 juni, werd de oprichtingsvergadering gehouden waarbij zich 11 leden opgaven. Jan Neijnens, die met zijn broer tot die tijd lid was geweest van "Ontspanning" uit Tungelroy, was de grote initiatiefnemer.

Kastelein H. Ramaekers kreeg de doel en werd clublokaalhouder. De nieuwe vereniging werd lid van de Nederlandse Bond van Handboogschutterijen onder de naam "Strijd en Vermaak" Swartbroek.

In het begin na de oprichting werd nog op nooddoelen geschoten, maar men begon al vlug met de bouw van een vaste baan bij zaal Derckx.

De vereniging groeide voorspoedig en vooral in het prille begin waren de prestaties op de diverse concoursen nog niet denderend.

Na enkele jaren kwamen de successen en bereikte het eerste zestal de ereafdeling en in 1955 werd dit zestal districtskampioen. In 1960 werd M. Gubbels Nederlands kampioen in de A-klasse.

In 1962 ter gelegenheid van het 12½ jarig bestaan, werd er een groot internationaal concours georganiseerd, dat zowel organisatorisch als financieel een groot succes was. In 1974 werd het 25-jarig bestaan gevierd met een nationaal concours. Bij die gelegenheid werden de 4 oprichters G. Jacobs, H. Derckx, M. Geelen en M. Peeters

alsmede vier leden die al 25 jaar lid waren, gehuldigd met een gouden erespeld van de vereniging.

In de 70-er jaren liep het aantal leden sterk terug, men kon nog met moeite één zestal op de been brengen. In 1980 besloot men om er een tijdje mee te stoppen en in 1985 viel dan de beslissing om de vereniging op te heffen. De prijzenkast is cadeau gedaan aan clublokaal de Smeed.

Op de foto v.l.n.r.: Jac Derckx, H. Ramaekers, M. Gubbels, P. Ramaekers en Jan Nouwen.

NOTEN:

Vele gegevens zijn ontleend aan artikelen uit het weekblad het Kanton Weert en aan gesprekken met o.a. Coen Holten, Jan Caris, Piet van Heel, André Koppen, Louis Neyens en Baer Adriaens.

1. SCHAAP, Bert. Prehistorische Grot- en rotskunst, I. Maastricht 1987.
2. Programmaboekje van de landenwedstrijd Nederland-België, 1936. Aanwezig in bibliotheek G.A. Weert.
3. Reglement Handboogschutterij "De Batavieren", aanwezig bij het bestuur der vereniging.
4. G.A. Weert. Inventaris aanwinsten archief en documentatie, inv.nr. 2336a.
5. De Spekpan was de naam van een boot die de lijndienst onderhield over de Zuid-Willemsvaart van 's-Hertogenbosch naar Maastricht. In 1913 opgeheven in verband met aanleg spoorlijn.
6. G.A. Weert. Inventaris aanwinsten archief en documentatie, inv.nr. 2336a.
7. Feestgids van de viering van het 100-jarig bestaan van Concordia, aanwezig in bibliotheek G.A. Weert.
8. "n Jënsbaenke" was een middelgroot biljart maar dan gebruikt voor een beugelspel beoefend met biljartballen. De bedoeling was om de ballen door een ring te stoten, die in het midden van het biljart was aangebracht.
9. Aldus de heer J.H. Adriaens.
10. Deze gegevens zijn mij verstrekt door de werkgroep Historisch Onderzoek te Swartbroek.